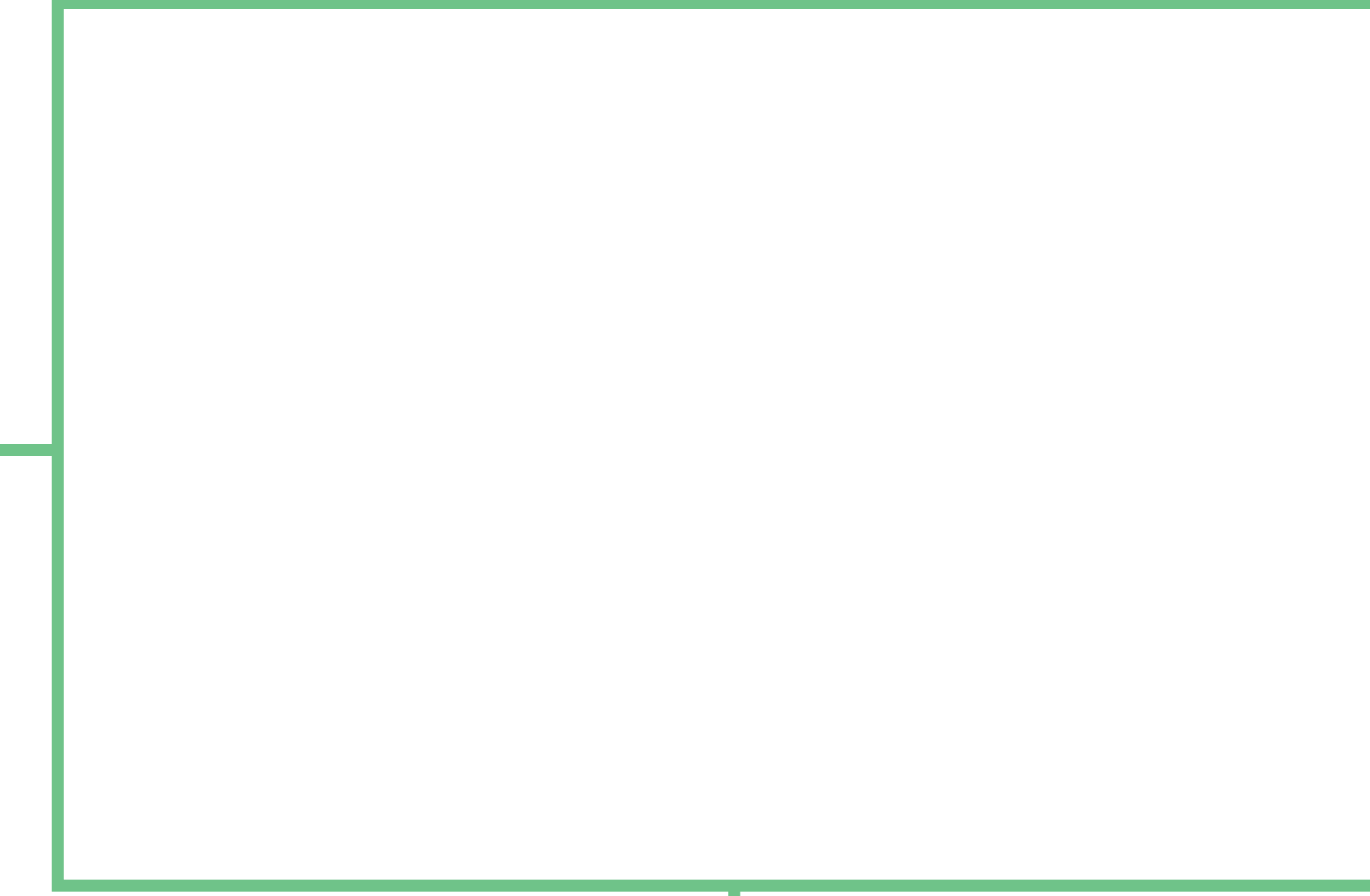

P A N D E M İ D E

D İ J İ T A L Ö Ğ R E N İ M L E R

B U L U Ş M A S I

R A P O R U

KÜNYE

Yazar

Irmak Akıncı Canbaz

Yayına hazırlayanlar

Fulden Ergen (Öğretmen Ağı)

Engin Doğan (MYRA)

Katkıda Bulunanlar

Zeynep Hancı

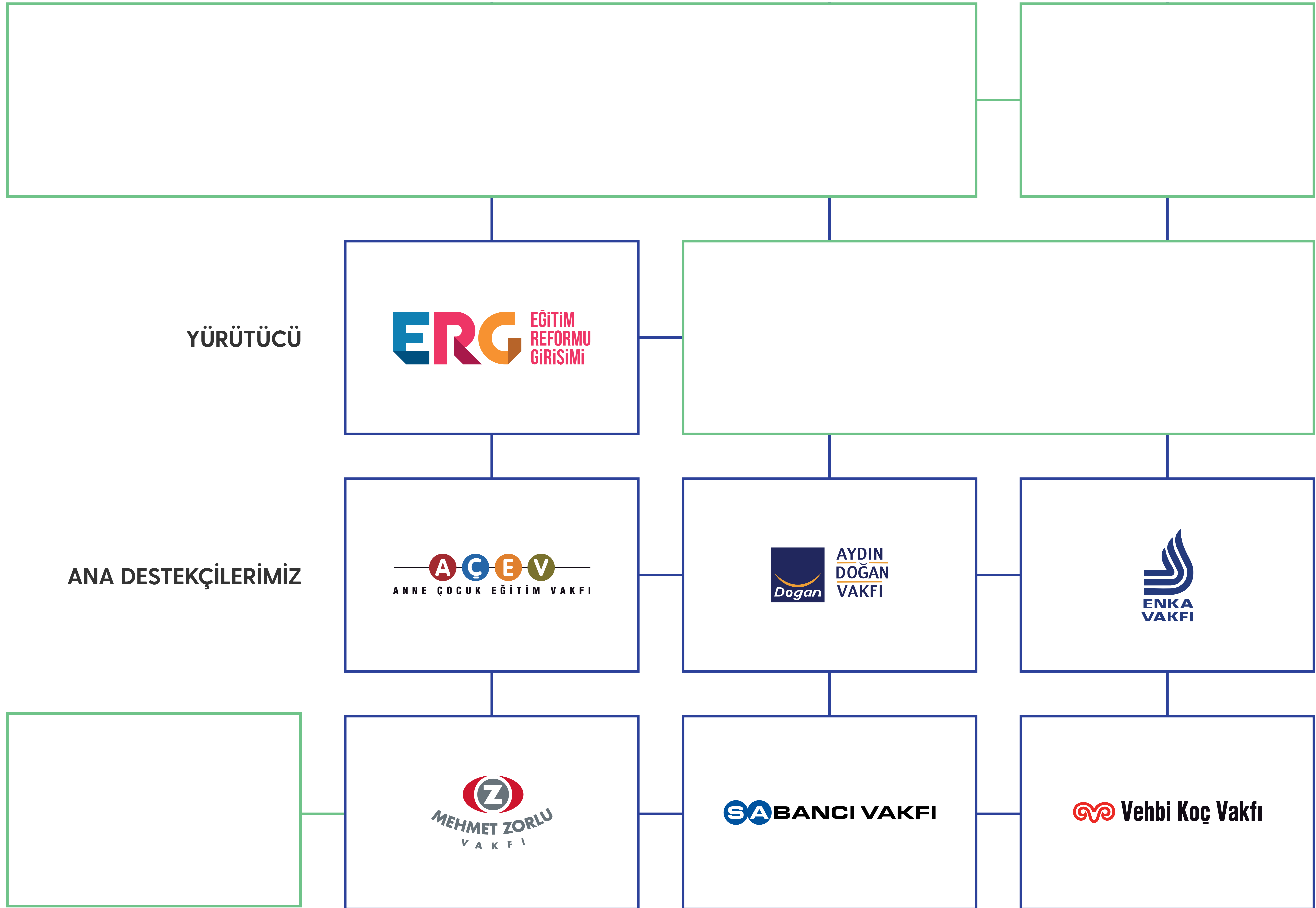
Tasarım

Tuba Mücella Kiper

Uygulama

Serhan Baykara

İstanbul, Ekim 2020

NEDİR?

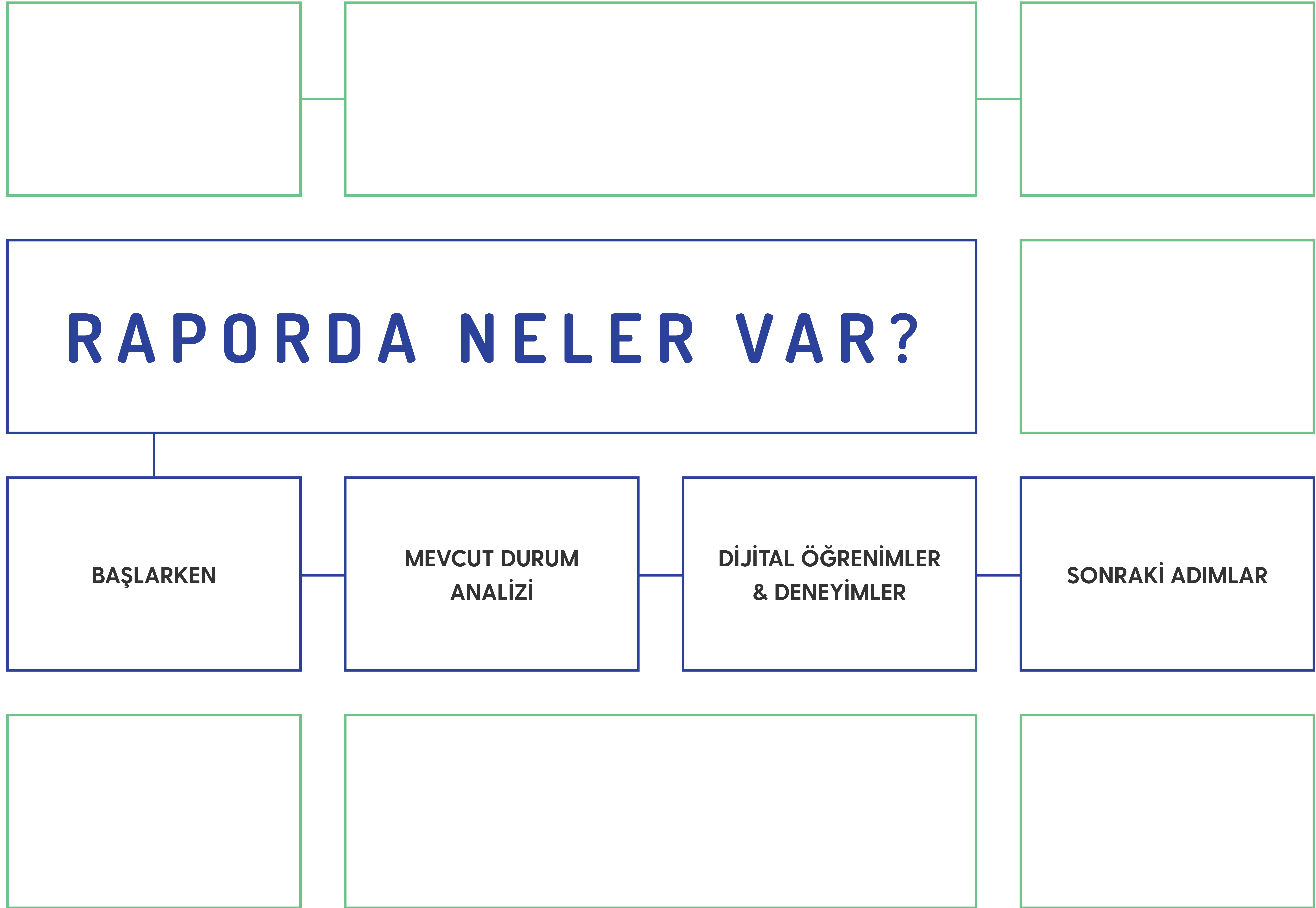
NEDİR?

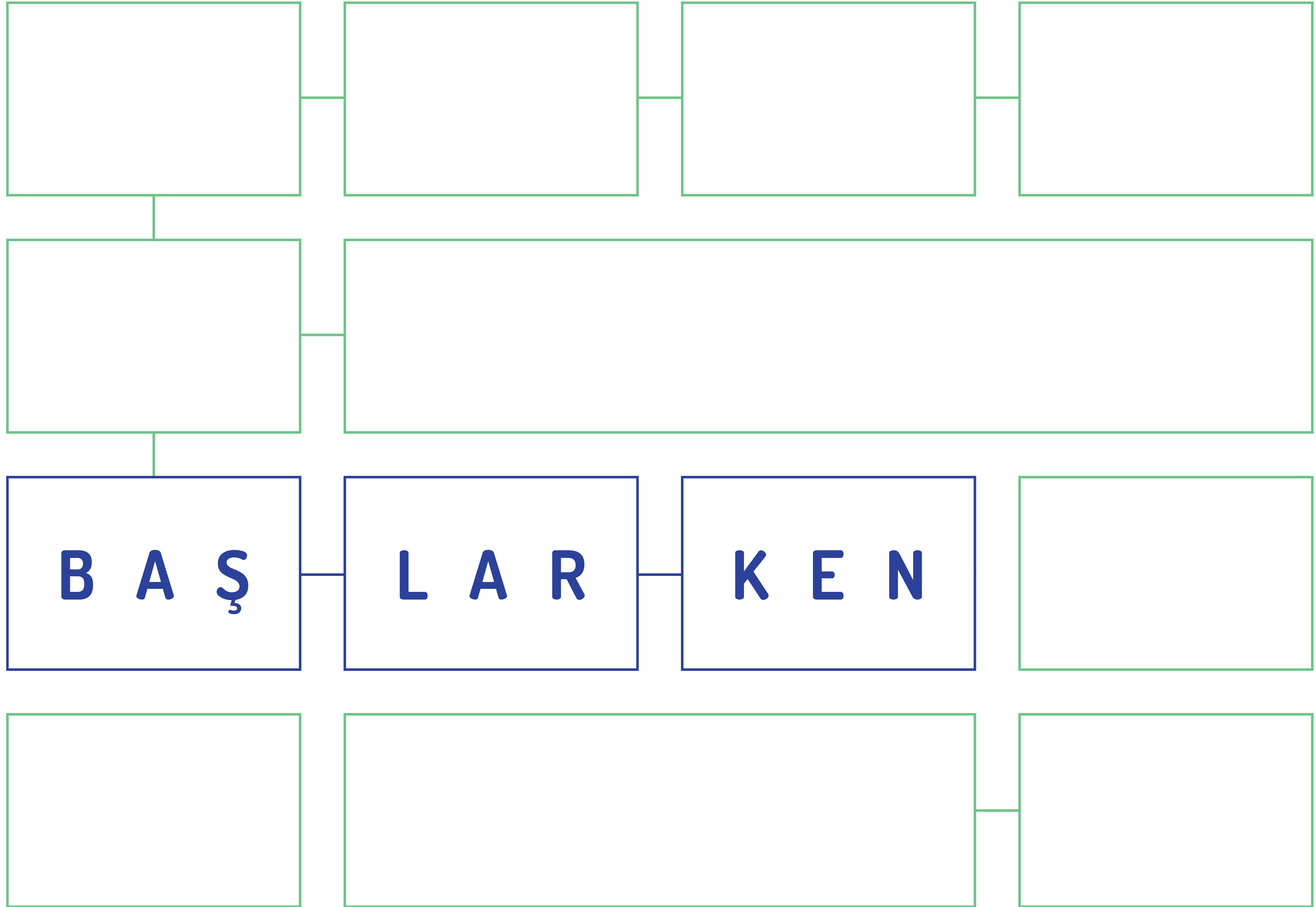
Pandemide Dijital Öğrenimler buluşması, Mart ayından bu yana Türkiye'nin içinde bulunduğu pandemi koşullarında sivil toplum tarafından yürütülen çalışmalara dair **içgörülerini**, yeni normale dair **öngörünü** ve **ihtiyaçlarını** paylaşmak ve **işbirliği fırsatlarını** değerlendirmek üzere, Öğretmen Ağı'nın paydaşlarını bir araya getirdi. Buluşma **17 Eylül 2020** tarihinde, **16 farklı kurumdan** temsilcinin katılımıyla, Zoom isimli video konferans uygulaması üzerinden gerçekleştirildi.

KATILIMCI KURUMLAR

RAPORDA NELER VAR?

BAŞLARKEN

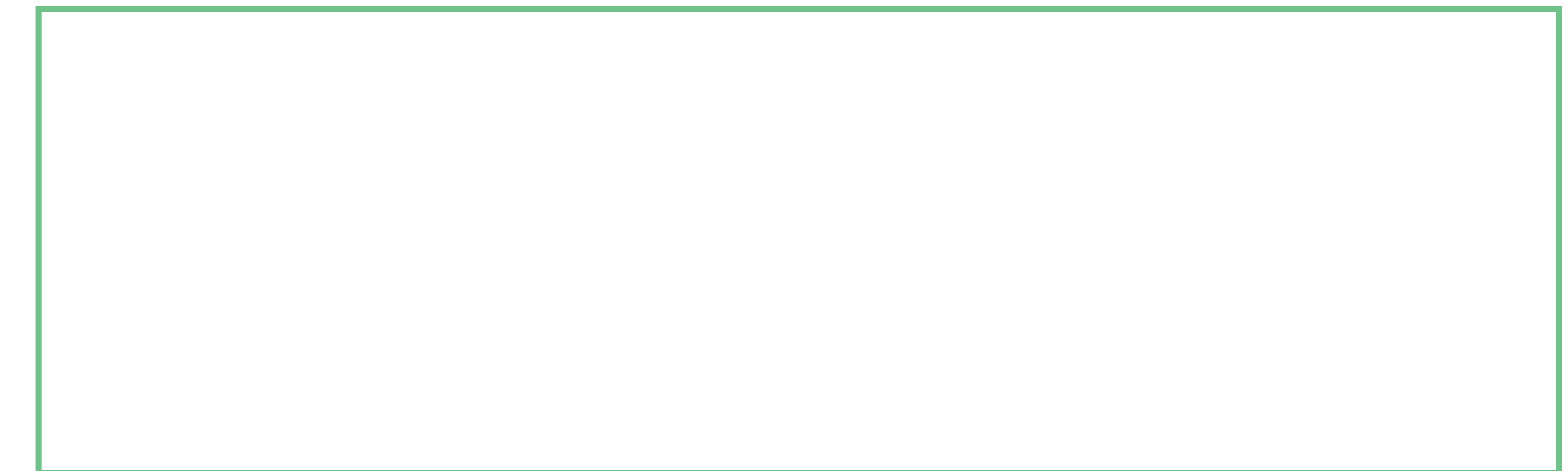
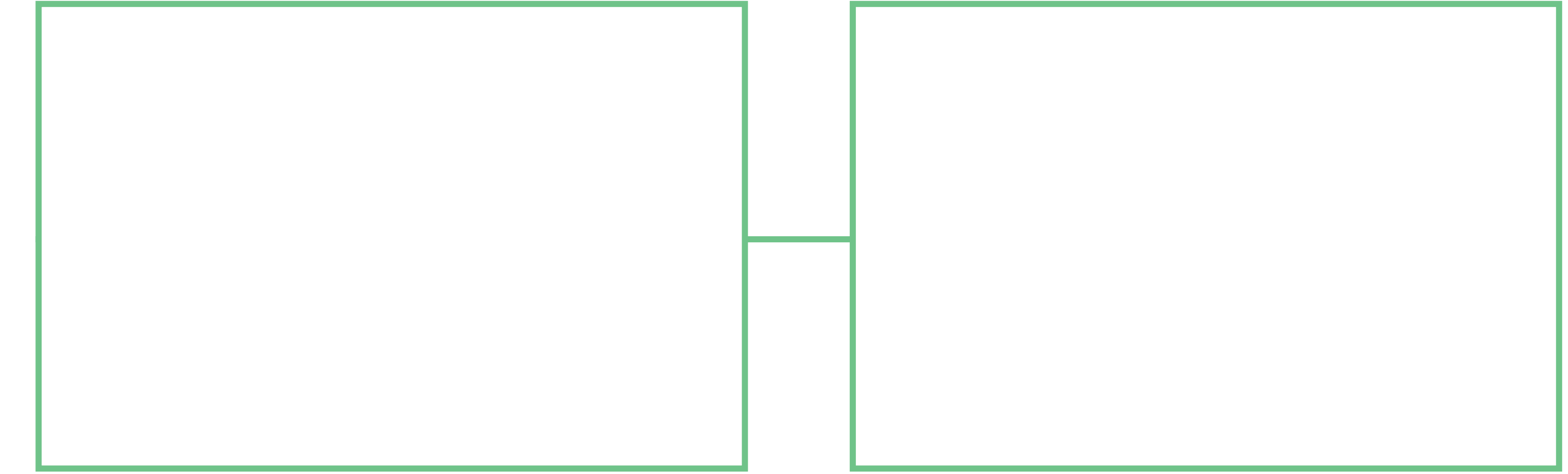
Türkiye sivil toplum ekosisteminin önemli bir kesimi, eğitimle ilgili çalışmalar yürütüyor. Doğrudan eğitimle ilgili faaliyetler yürütmese de, pek çok sivil toplum kuruluşu ve/veya sivil inisiyatifin yolu eğitimle kesişiyor. Çünkü eğitim, bir parçası olsa da olmasa da herkesin hayatını etkiliyor.

Türkiye'de 2020 yılının Mart ayında tespit edilen ilk Covid-19 vakasının ardından, uzaktan eğitime geçildi. Eğitimin özneleri bu değişikliğe uyum sağlamaya çalışırken, eğitim alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ve inisiyatifleri hem bu köklü değişikliği anlamaya hem de kendi çalışmalarını dijital ortamlara adapte etmeye çalıştı. Çalışanları ve gönüllüleri ile fiziksel ortamda bir araya gelemeyen sivil toplum dünyası, karantina süreci uzadıkça ve 'normal'e dönüş daha da öngörülemez hale geldikçe iş akışlarını, ertelediği fiziksel olarak tasarlanmış aktivitelerini de dijitale taşıdı.

Hepimizin kendini içinde bulduğu bu bilinmezliklerle dolu süreçte, karşılaştığımız sorunları tek başımıza çözmek mümkün olmadığını daha iyi kavradık. Birbirimizden öğrenmek, deneyim ve içgörülerimizi paylaşmak için alana ihtiyaç duyduğumuzu fark ettik.

2020 yaz aylarından önümüzdeki dönemi tasarlama, eğitim alanında çalışan kurumların geliştirdiği küçük ölçekli iş birliklerinin ötesinde; kurumların birbirinden öğrenmesi için daha derinlikli bir deneyim paylaşımı fikrini doğurdu.

Böylece, Pandemide Dijital Öğrenimler buluşmasında 16 farklı kurumdan temsilci ile bir araya geldik.

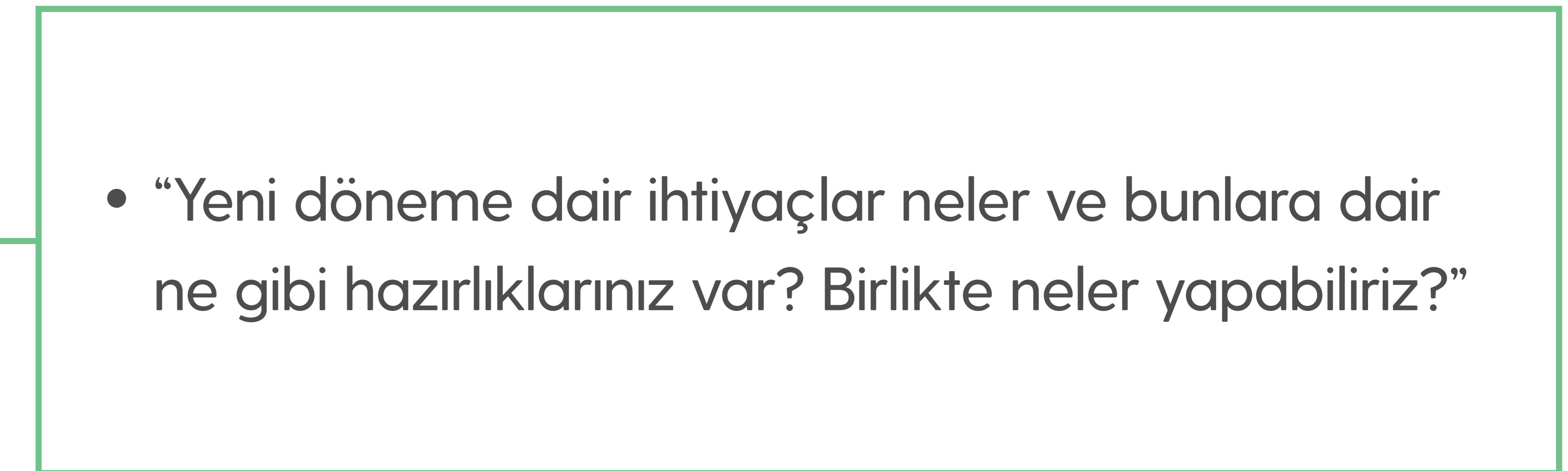
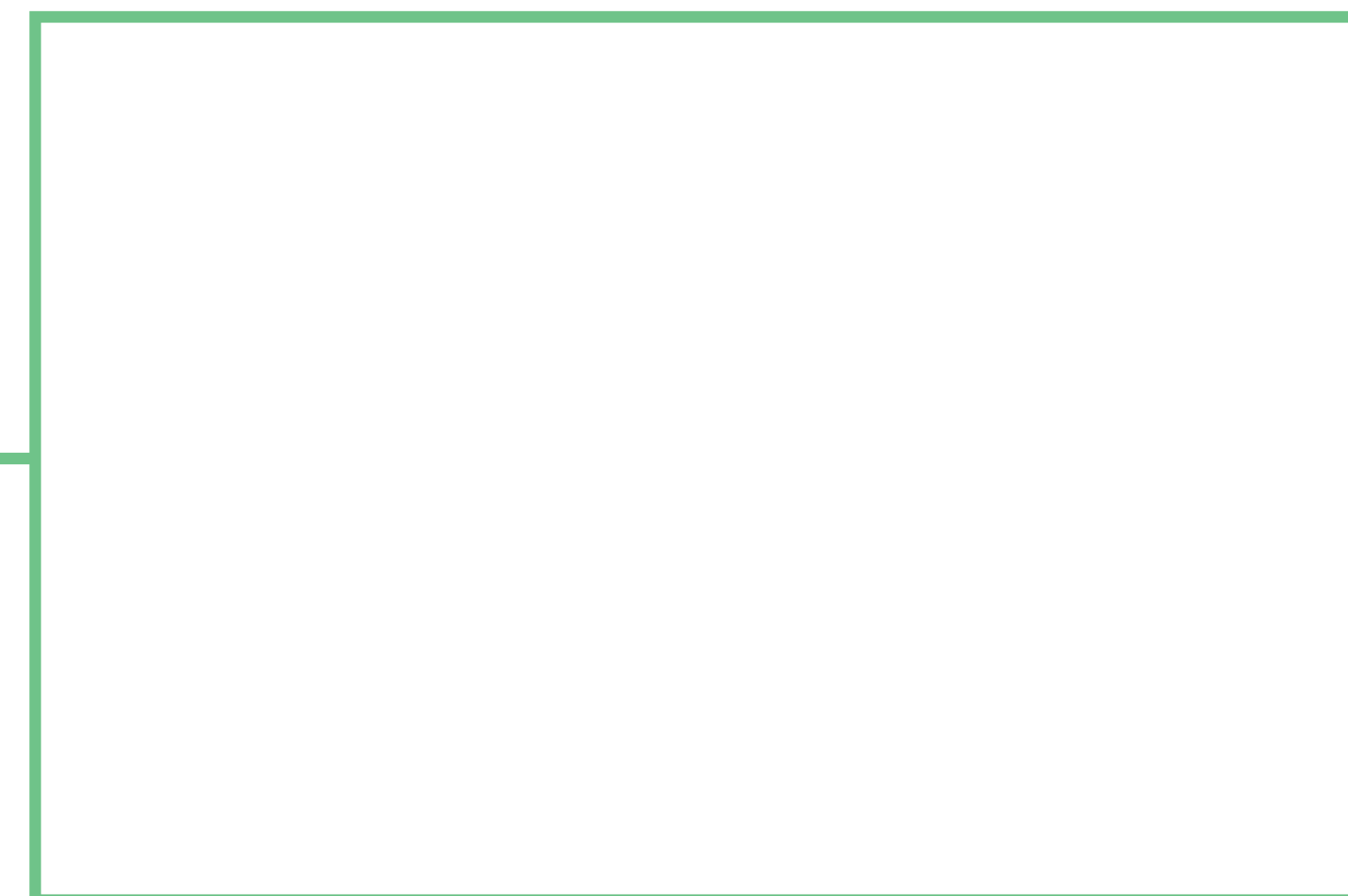
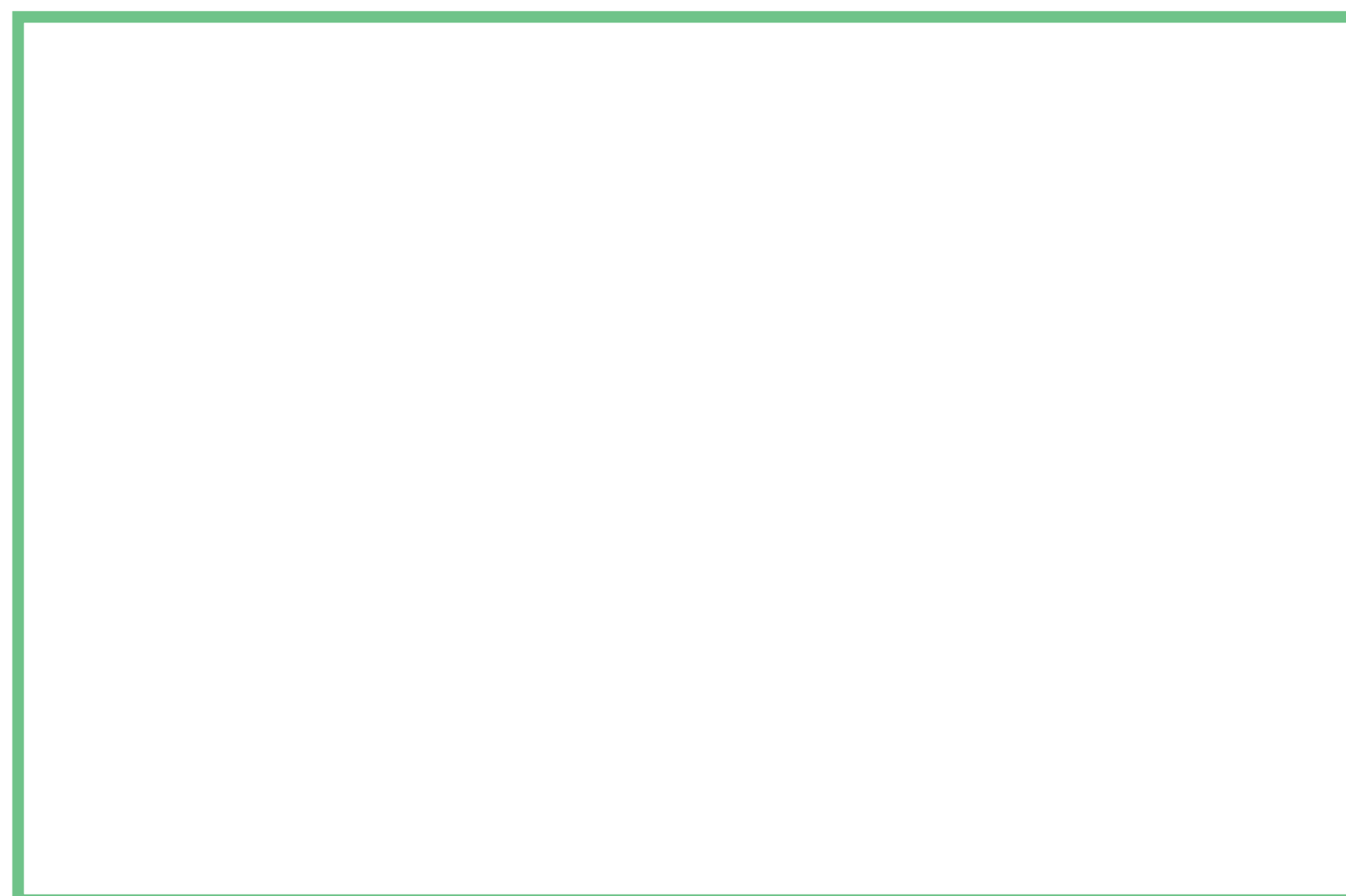
AKLIMIZDAKİ SORULAR NEYDİ?

Karantina süreciyle birlikte, içeriklerimizi dijital ortama uyarlamamız gerektiğini biliyorduk. Hali hazırda dijitalleştirdiğimiz çalışmalarımız olduğu gibi, “bu işi ancak yüz yüze” yaparız dediğimiz çalışmalarımızın da dijital ortamlarda yapmanın bir yolunu bulduk. Peki dijitalleşme sadece içerikleri dijital ortama uyarlamak mıydı? Hangi araçları kullanmış, o araçlardan neler öğrenmiştik? Kurmak istediğimiz bağları dijitalde ne kadar kurabilmiştik? Dijital dönüşüm sürecimizi anlamlandırmak için aklımızdaki soruları 3 ana başlıkta topladık:

- “Kurumların dijitalleşme sürecinde ilk kez karşı karşıya kaldığı olumlu ya da olumsuz gelişmeler nelerdi?”

- “Dijitalleşme sürecindeki temel öğrenimler ve hayat kolaylaştıran içerik / araç / uygulamalar nelerdi?”

- “Yeni döneme dair ihtiyaçlar neler ve bunlara dair ne gibi hazırlıklarınız var? Birlikte neler yapabiliriz?”

M E V

C U T

S O R U

D U

R U M

Kurumunuz için dijitalleşme sürecinde ilk kez karşı karşıya kaldığınız olumlu/olumsuz gelişmeler nelerdir?

A

N A

L i

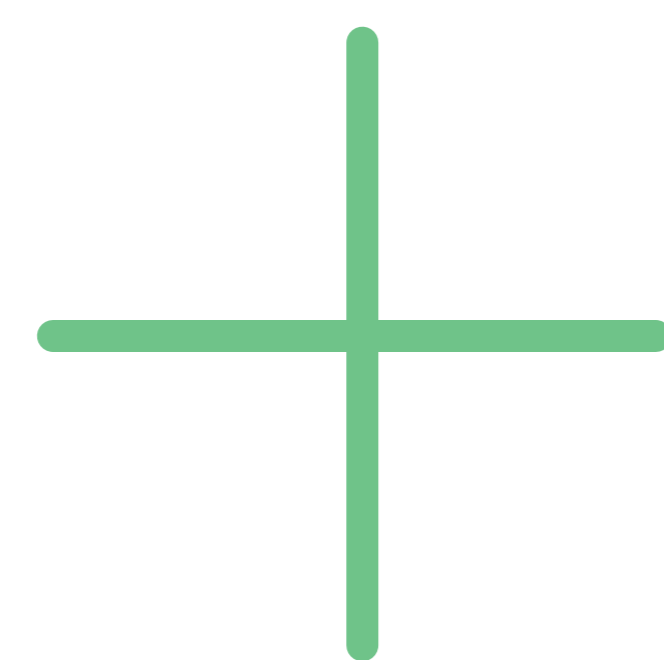
Z i

OLUMLU GELİŞMELER

DİJİTAL OKURYAZARLIK ARTTI

Mevcut koşullar sebebiyle, en başta adaptasyon sorunu yaşansa da, çalışanlarda ve gönüllülerde dijital okuyazarlık seviyelerinde kısa sürede önemli bir artış gözlemlendi.

“Dijitali kullanmanın önünde engel olan dijital korkular azaldı.”

KURUMLARIN ETKİ ALANI GENİŞLEDİ

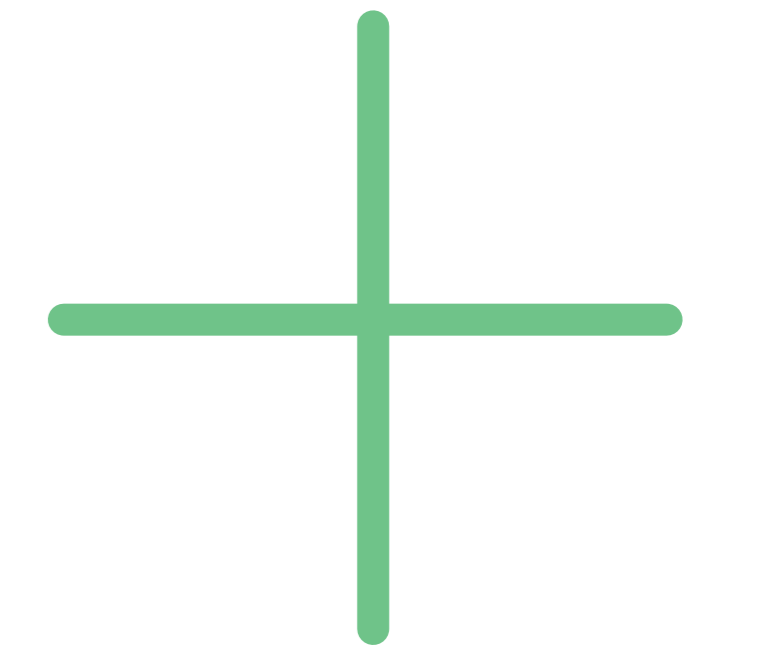
Fiziksel koşullardan arındırıldığında, normalde erişilemeyen pek çok bölgeden daha fazla insanla buluşabilme şansı oluştu. Efor, bütçe ve zaman gibi kaynakların lojistik ihtiyaçlar yerine, içerik çalışmalarına aktarılabilmesi önemli bir kazanım olarak ön plana çıktı.

“Daha fazla insan ve kurumla ortak çalışma fırsatı oldu.”

DERİNLİKLİ ARKA PLAN ÇALIŞMALARINA ZAMAN KALDI

Kurumlar, iletişim, strateji, etki analizi gibi, fiziksel hayatın yoğunluğunda odaklanamadıkları arka plan çalışmalarına fırsat yaratabildi. Kurum içerisinde bireysel inisiyatif, deneme alanı ve güvene dayalı yapıların geliştiği gözlemlendi. İş birliği ve ortak hareket etme alışkanlıkları güçlendi.

“Sahada çalışırken bazı konularda boğulabiliyorduk. Şimdi daha geniş bakma ve iş birlikleri geliştirme fırsatımız arttı.”

OLUMLU GELİŞMELER

ALİŞILMIŞIN DIŞINDA DÜŞÜNME FIRSATI, YARATICI ÖZGÜVENİ GELİŞTİRDİ

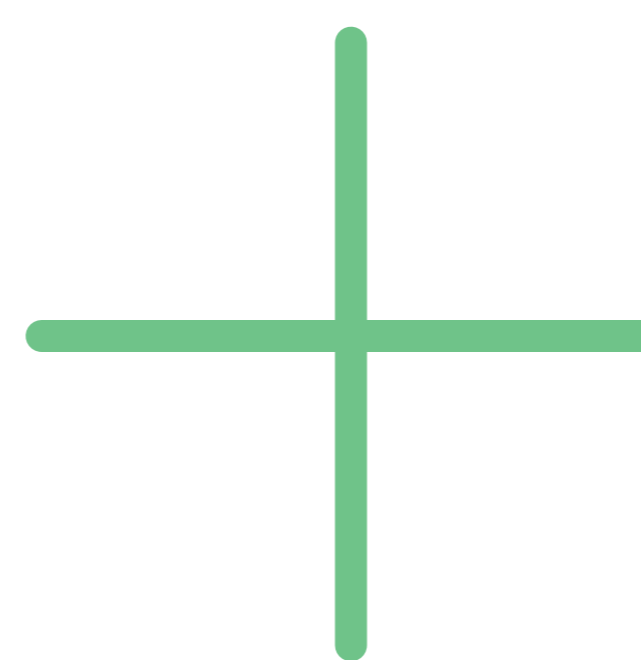
Dijital dünyada çalışma verimini ve öğrenme süreçlerini destekleyen yeni araç ve uygulamalar ile tanışıldı. Etki analizi için yeni çevrimiçi yollar oluşturulup deneyimlendi. Yeni koşullara uygun iletişim stratejileri ve aksiyon planları hazırlandı.

“Çocuklardan görüş alabilmenin çevrimiçi yollarını oluşturup deneyimledik.”

GÖNÜLLÜLÜK FAALİYETLERİ İÇİN İMKAN VE ALAN ARTTI

Birlikte ürettiğimiz gönüllülerimizin çalışma düzeni değiştiğinden gönüllü çalışmalara ayrılan süre arttı.

“Topluluğumuzdaki öğretmenlerin gündelik düzenleri değişince topluluklara ayırdıkları zaman arttı.”

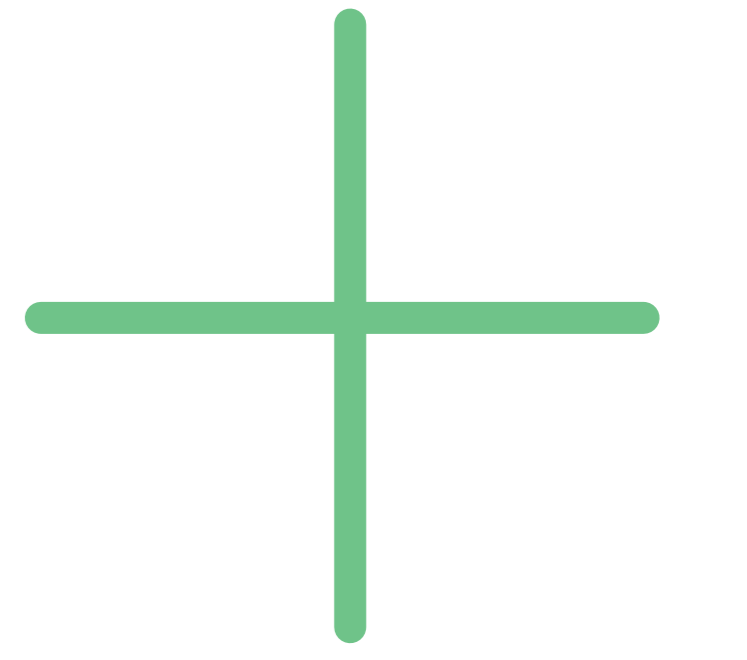

VERİMLİ UZAKTAN ÇALIŞMA PRATİKLERİ KAZANILDI

Uzaktan da verimli çalışılabileceği deneyimlendi. Gündelik işlerin büyük yoğunluğunun evden de yapılabildiğinin görülmesi, lojistik ve operasyonel yükler ile zaman ve efordan tasarruf edilmesiyle daha fazla üretmeye ve işbirliği kurmaya imkan tanıdı.

“Bütçemizin ve zamanımızın lojistik kısımlarını içerik üretimine aktarabilmek olumlu bir gelişmeydi.”

“Uzaktan da verimli çalışabildiğimizi gördük.”

OLUMSUZ GELİŞMELER

FİZİKSELİN VERDİĞİ BİR ARADALIK HİSSİ, MOTİVASYON VE DUYGUSAL BAĞ AZALDI

Buluşmaların sosyalleşme niteliğinin artırdığı motivasyonu yükseltebilmek için daha fazla çaba harcamak gerekliliği ortaya çıktı. Bağ kurmak, bu bağ kurmanın getirdiği güven ortamını yaratmak fiziksel ortamlarda kolayca yakaladığımız bir şeyken, dijitalde bu deneyimi kurgulamak tümüyle mümkün olmadı.

“Fiziksel buluşmalardaki yüz yüze enerjinin eksikliği, derinlemesine ilişkiler kurmayı zorlaştırdı.”

ÇALIŞMA KOŞULLARI AĞIRLAŞTI

Sivil alanın profesyonel çalışanlarının gün boyu bilgisayar başında geçirdikleri zaman arttı, çalışanlar ofisin getirdiği çalışma şartlarından uzakta kas ve iskelet sistemi sorunları yaşadı. Çalışma saatlerinin esneklenmesi adil ve sağlıklı olmayan çalışma koşulları yarattı. Öte yandan, özel alan ve iş hayatı arasındaki gerilim, uzaktan çalışma süresinde arttı.

“7/24 çalışmak fazla, bunaltıcı ve adil değil.”

ETKİ ÖLÇÜM VE ANALİZİ SEKTEYE UĞRADI

Her ne kadar buluşmalar dijitalde aktarılsa da, sahadan fiziksel olarak çekilmek kurumların etki analizi ve ölçümleme süreçlerinin yavaşlamasına ve/veya yön değiştirmesine sebep oldu. Özellikle çocuklarla çalışan kurumların, bu süreçte çocuklara ve geribildirimlerine erişimleri sekteye uğradı.

“Sosyal etki analizleri yapılırken ihtiyaç grubuna ulaşmak mümkün olmadı.”

“Okulların kapalı olması ile sahada öğretmenlerle ve çocuklarla izleme çalışmaları akışı azaldı, çocuklardan daha az görüş alabildik.”

OLUMSUZ GELİŞMELER

ERİŞİM SIKINTILARI EŞİTSİZLİĞİ ARTIRDI

İçerik üreten ve yaygınlaştıran kurumlar, internet-bilgisayar gibi dijital araçlara erişimi yetersiz olan kitlelere ulaşamadı.

DİJİTAL UÇURUM:

Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin ve toplumların bilgi iletişim teknolojilerine erişimde ve kullanımında yaşadığı eşitsizliktir. Dijital uçurumu diğer eşitsizliklerden ayıran, bu uçurumun mevcut eşitsizlikleri daha da derinleştirebilme potansiyelidir.

(Kaynak: Eğitim Reformu Girişimi
Türkiye’de Koronavirüsün Eğitime Etkileri)

“Sivil toplum olarak bolca içerik üretsek de o içeriklerin erişim sıkıntıları sebebiyle kime ne derece ulaştığı konusunda bocaladık.”

ÖNGÖRÜLEMEZ SÜREÇ NEDENİYLE ODAKLI VE DERİNLİKLİ ÇALIŞILAMADI

Hızlı bir adaptasyon sürecinden geçen sivil toplum, stratejik hedeflerini gerçekleştirebilmek adına belirli kazanımlardan vazgeçmek zorunda kaldı ancak buna rağmen, aksiyon planlarını hayata geçirmeye çalıştı fakat bu adaptasyon döneminde, sürekli değişen ihtiyaçlar ile birlikte hızlı ve esnek olabilmek adına harcanan efor; planlı, odaklı ve derinlikli çalışmayı ciddi biçimde zorlaştırdı.

“Hedeflere yönelik uzun dönemli stratejiler belirlemek genel belirsizlik arttığı için zorlaştı.”

“Her şeye aynı anda adapte olmaya çalışırken, değerlendirmelere yeterince zaman ayıramadık.”

ORTAKLAŞILAN ALANLAR

Pandemide Dijital Öğrenimler buluşması, yalnızca dijital araç ve yöntemleri değil, aynı zamanda pandeminin beraberinde getirdiği tüm zorluk ve fırsatlar için bir tartışma alanı yaratmayı hedefliyordu. Buluşma kurumların deneyimlerini, zorluklarla baş etme yöntemlerini ve önümüzdeki dönemdeki ihtiyaçlarını konuşmaya da fırsat yaratmak için gerçekleştirildi. Buluşmaya katılan kurumlar, özellikle birkaç ortak yaklaşımda buluşuyordu.

Belirsizliklerle dolu kriz zamanlarında, çalışan ve gönüllülerle **rutinlerimizi sürdürmeliyiz**.

Bir aradalık hissini artırmak **ve dayanışmayı** kuvvetlendirmek için, **birbirinden öğrenmeye ve beslenmeye odaklı etkileşim** alanları yaratmalıyız.

Hızlı adaptasyon gerektiren durumlar karşısında artan **esnekliğimizi** ve hızlı çözüm üretebilme kapasitemizi geliştirmeliyiz.

Süreçleri **katılımcı ve şeffaf** şekilde yürütmeye; farklı kurum, kişi ve disiplinlerle **işbirliği** halinde çalışmaya devam etmeliyiz.

ALANDAKİ BOŞLUKLAR & İHTİYAÇ ALANLARI

Dijital ortamda gerçekleştirilen aktivitelerin **sosyal etki ölçümlemesi** konusunda yeterli hazırlığımız yok.

Dijital kolaylaştırıcılık yetkinlikleri yeni bir gelişme alanı, bu konuyu daha iyi anlamaya ve işbirliğine ihtiyacımız var.

Fiziksel aktivitelerin dijitalleştirilmesi yolunda bazı kazanımlardan vazgeçtik ancak yeni dönemde **baştan dijital veya hibrit olarak yapılandırılmış programlarla kazanımlarının tamamını kapsayacak** çözümlere odaklanmalıyız.

Bireysel veya bölgesel sosyo-ekonomik koşulların getirdiği **dijital içeriklere erişimde eşitsizlik**, eğitim süreçlerinin olduğu gibi, sivil toplum alanında çalışan kurumların da pandemi sürecinde karşı karşıya kaldığı önemli bir sorundu. Bunun önüne geçebilmek için **kapsamlı ve derinlikli, kamu-özel sektör ve sivil toplumu içeren bir işbirliği modeli** geliştirmeliyiz.

Uzaktan çalışma daha önce deneyimlemiş kurumlar olsa da, bunu uzun süreli olarak deneyimlemek bütün kurumların yeni olduğu bir alan.

Eviden çalışma sürecinin, çalışan açısından **daha adil ve verimli** pratiklerle yeniden yapılandırmalıyız.

Şüphesiz, uzaktan eğitim sürecinden en fazla etkilenen çocuklar oldu. Çocukların tüm karar alma süreçlerine daha fazla katılımını sağlamalıyız.

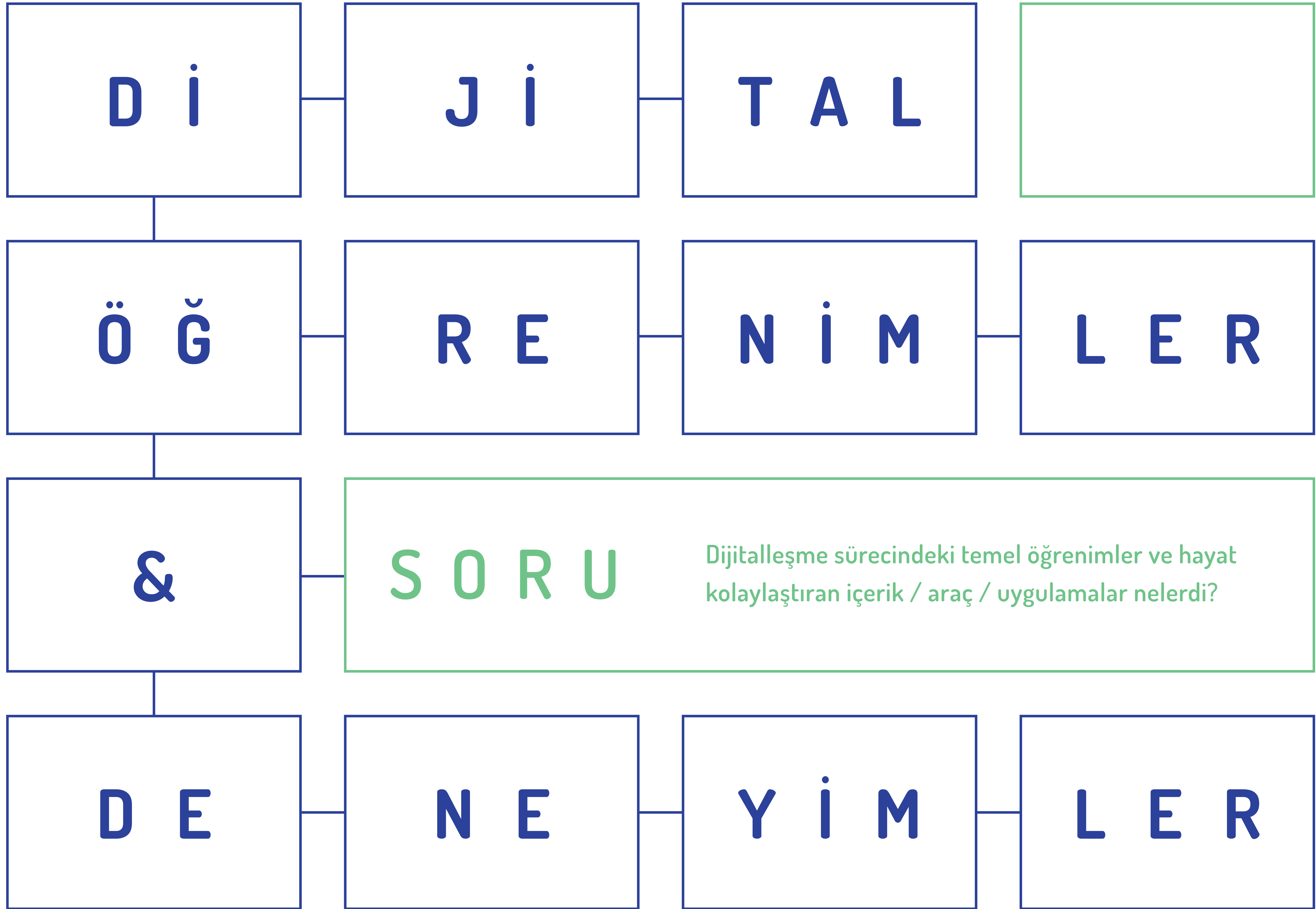
Dijitalleşen süreçlerin teorik arka planını ve bu alandaki çalışmalara hakim olmak adına, Dijital Pedagoji alanında destek almalı; bu konuda çalışmaya ve tartışmaya başlamalıyız.

DİJİTAL PEDAGOJİ:

Çağdaş dijital teknolojilerin öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılması.

Kaynak: <https://egitimkolektifi.com/simdi-herkese-lazim-digital-pedagoji-nedir/>

Dijital pratiklerin ve uygulamaların erişilebilirlik konusundaki eksiklikleri engelli bireylerin süreçlere aktif katılımının önünde engel yarattı. Sivil toplum olarak, fizikselin yanı sıra dijital süreçlerimizin de **daha kapsayıcı ve erişilebilir** olması için işbirliği içinde olmalıyız.

ÖNE ÇIKAN ARAÇLAR

Pandemi sürecinde, fiziksel pratiklerimizi dijitalleştirmeyi öğrendik. Yüz yüze buluştuğumuzda motivasyonumuzu ve aidiyetimizi artıran, iş yapma biçimimizi kolaylaştıran, bir arada hissettiren tüm yöntemleri dijital araçlarla gerçekleştirmeye devam ettik. Oyunları ekran karşısında oynayabilmek, paylaşım çemberlerimizi çevrimiçi uygulamalarda yapabilmek, birlikte üretmeye devam edebilmek için birçok araç ve yöntem keşfettik. Yolda tökezledik, adaptasyon sorunları yaşadık. Denedik, yanıldık, sonra yeniden keşfettik. Bu keşifleri, deneyimleri ve birikimleri bir araya getirmek ve birbirimizden öğrenmemiz için bir alan yaratabilmek için

“Dijitalleşme sürecindeki temel öğrenimler ve hayat kolaylaştıran araç ve uygulamalar nelerdir?”

sorusunu sorduk.

ÖNE ÇIKAN ARAÇLAR:

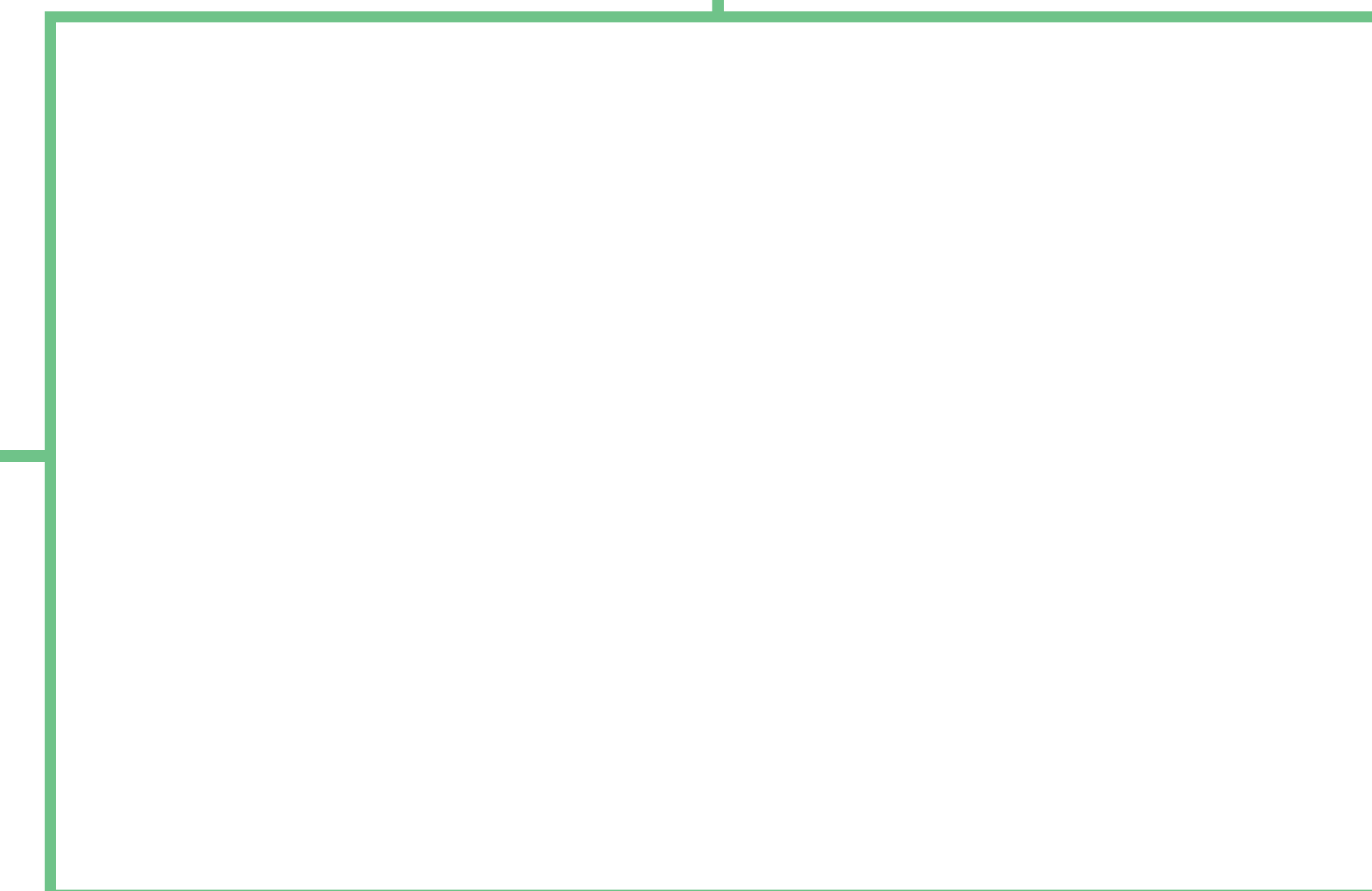
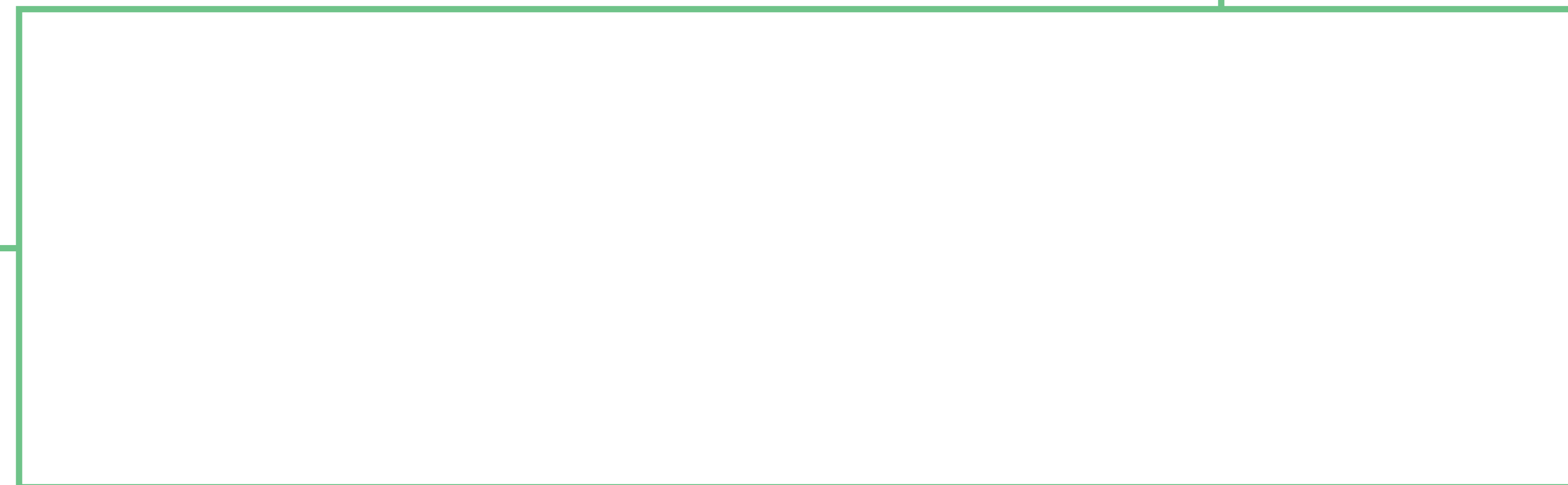
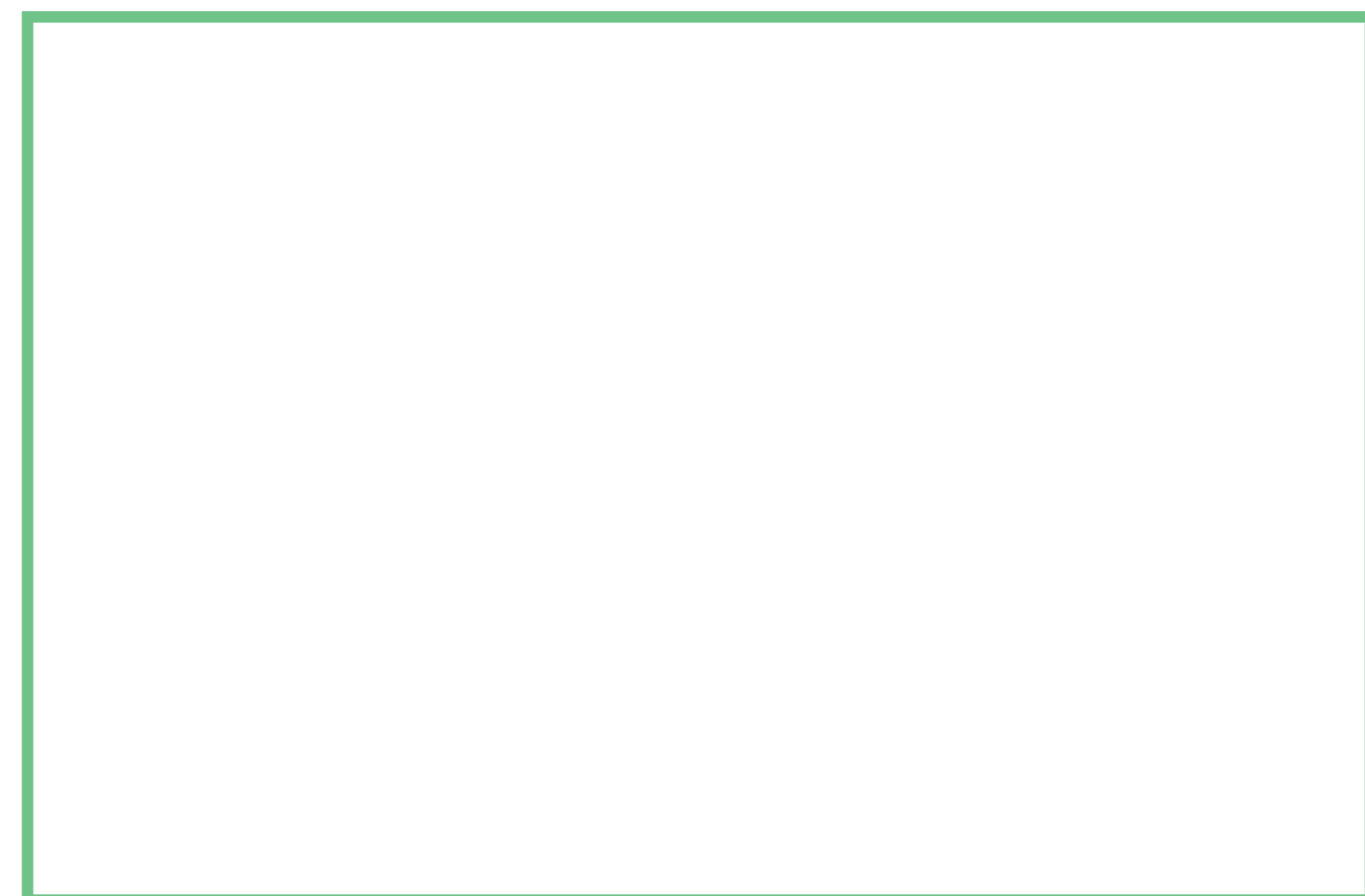
Toplulukla anlık iletişim: zoom, jitsi, discord, stream yard, google classroom, slack

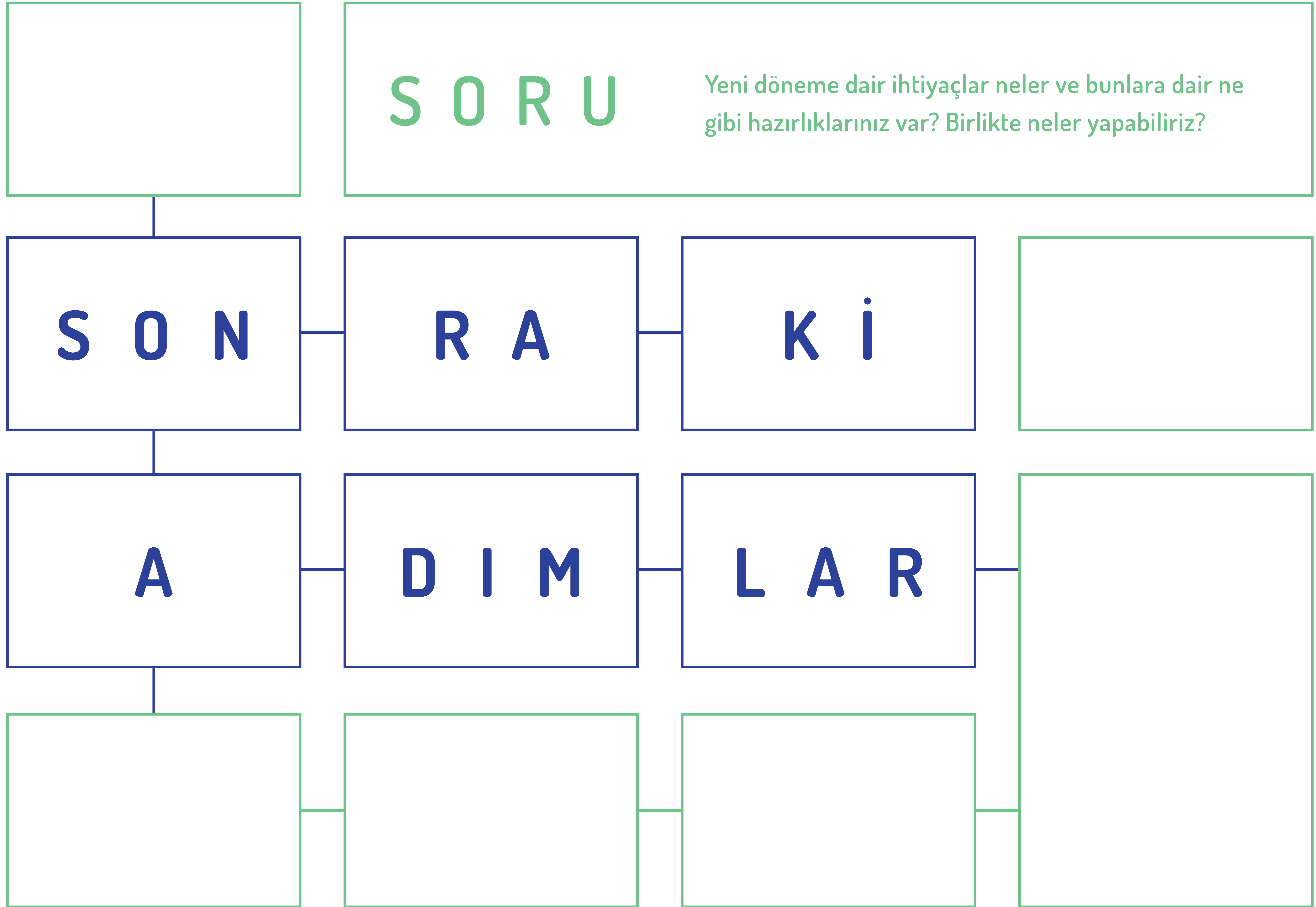
Toplulukla birlikte çalışma: jamboard, padlet, trello, mural, figma

Geri bildirim: menti, quizizz

Topluluğu kutlama: certify'em

**Not: İlk defa duyduğunuz bir uygulama var mı?
Hemen üzerine tıklayabilirsiniz!**

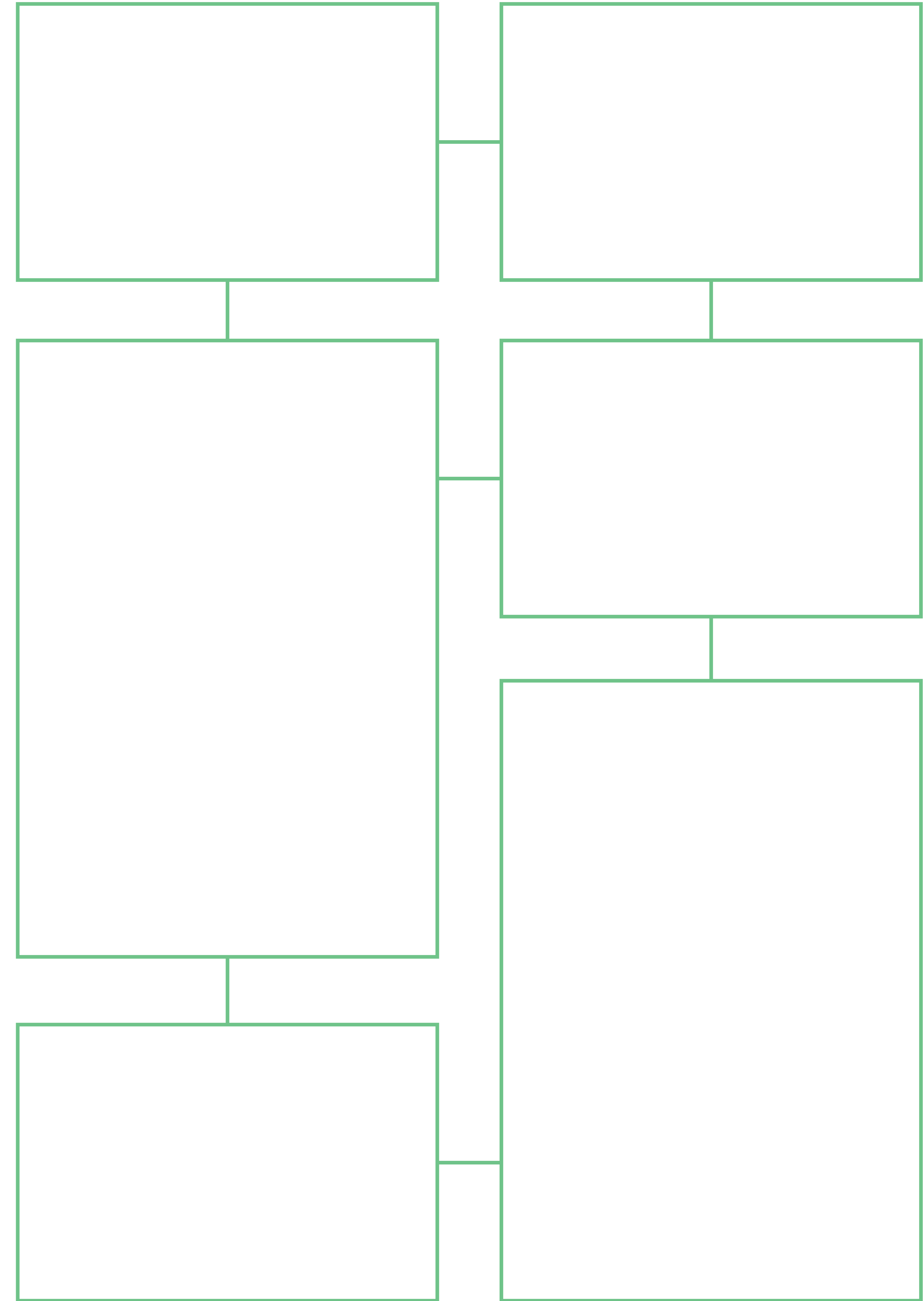
Deneyimlerimizi paylaştık, öğrenimlerimizi aktardık, birbirimizden öğrendik. Peki sonrası?

Pandemi dijitalleşmeyi nasıl hızlandırdı ve zorunlu kıldıysa, dayanışmanın ve işbirliğinin belirsizlik zamanlarında ne kadar önemli olduğunu da gösterdi. Buluşmayı, şu sözlerle sonlandırdık:

- Öğrenmeye devam etmek isteriz. Dijital kolaylaştırıcılık gibi bu süreçte öne çıkan yeni becerilerle ya da çocuk katılımı, dezavantajlı gruplara erişim gibi uzaktan eğitim sorunlarıyla ilgili çalışabiliriz.

- Bir araya gelen kurumlar olarak işbirliğini sürdürmeliyiz. Ağ'ın bir parçası olan kimse yalnız hissetmemeli.
- Birbirimizden öğrendiklerimizi, kendi çalışma alanlarımızda uygulayabiliriz. Birlikte, dönemin ihtiyaçlarına cevap veren yeni içerikler geliştirebiliriz.

Raporun, eğitim alanından başlayarak tüm sivil topluma dijitalleşme sürecinde ilham vermesi, sivil alanda iş birlikleri kurmaya devam ederek etkimizi büyütme dileğiyle.

- facebook
- instagram
- twitter
- youtube
- medium
- spotify
- web sitesi

